

УДК 82.091:821.162.1+821.161.2

**СПРИЙНЯТТЯ УКРАЇНСЬКИМ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВОМ
МОДЕРНІСТСЬКИХ ІДЕЙ СТАНІСЛАВА ПШИБИШЕВСЬКОГО****Т. О. Ткачук**

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника;
кафедра світової літератури і порівняльного літературознавства;
м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57; e-mail: tamara-kviten@rambler.ru*

У статті досліджено логіку й динаміку рецепції модерністських ідей С. Пшибишевського в українському літературознавстві після 1909 року. Відзначено, що саме індивідуалізм, волюнтаризм, концепція сильної особистості, доктрина символістської драми, образу-символу – основні кореляти новацій польського письменника, найбільш затребувані серед українських літераторів ХХ століття. У статті використано архівні матеріали Натана Качки, які досі не аналізувалися в українському літературознавстві.

Ключові слова: *рецепція, модерністські ідеї.*

Зрозуміти феномен С. Пшибишевського (1868-1927), пояснити активну динаміку рецепції його творчості в Росії, менш активну в Польщі та епізодичну в Україні можна, на наш погляд, в аспекті діячності в контексті існуючих літературознавчих концепцій у цих країнах. Польський письменник прагнув відокремити мистецтво від емпіричної дійсності, зробивши предметом його зацікавлення метафізичні сфери. Поєднання містики душі із віталізмом тіла, демонізація і сакралізація еротики та великий чуттєвий діапазон його творів викликали неоднозначну оцінку серед науковців.

Рецепція творчості С. Пшибишевського в українському і в польському літературознавстві дає можливість цілісно дослідити художній феномен С. Пшибишевського. Аналізуючи логіку й динаміку рецепції творчості С. Пшибишевського в Україні в аспекті діячності, відзначаємо активне зацікавлення його творами з боку українських класиків кінця ХІХ – початку ХХ століття: В. Стефаника, А. Крушельницького, І. Франка, В. Пачовського, О. Кобилянської, Лесі Українки, В. Винниченка, М. Вороного та ін. – відгуки яких характеризуються неоднозначністю сприйняття творчості польського письменника.

У нашому дослідженні зосередимо увагу на рецепції творчості С. Пшибишевського після 1909 року. Адже упродовж 1909-1914 рр. на сторінках журналу «Українська хата», у якому друкувалася поезія та проза письменників-модерністів Галичини та Наддніпрянської України, простежується суголосність ідей українських творців із концепцією індивідуалізму польського літератора. В основі ідейно-естетичної доктри-

ни хатян були ніцшеанські ідеї. М. Євшан, М. Сріблянський (Микита Шаповал) у мистецтві відстоювали, передусім тяжіння до індивідуалізму, волюнтаризму «нової української людини». Хатяни прославляли автономну дію сильних самітників, які стоять вище загальної маси [23], і в цьому солідаризувалися із С. Пшибишевським.

Часопис стежив за розвитком європейських літератур, друкував твори зарубіжних письменників. Редактори й автори прагнули розширити рамки української культури, модернізувати її: «Усі, чия творчість була позначена естетичними, а не утилітарними інтересами, потрапляли в річище літературних зацікавлень журналу» [17, с. 135]. Хатяни виступали проти народницьких позицій, апологетизуючи націю сильних особистостей, які могли б змінити життя суспільства. Концепція самотності митця, самоцінності мистецтва, естетизму перегукувалася з ідеями С. Пшибишевського, що не могло не привернути увагу хатян М. Євшана, М. Сріблянського. Незважаючи на це, індивідуалізм польського письменника М. Сріблянський вважав ексцесом у мистецтві [23, с. 114].

Чи не найбільший внесок у поширення ідей С. Пшибишевського в українському літературному середовищі зробив М. Вороний (1871-1938), який пропагував естетизм, відхід від шаблонності, проте не визнавав «штуки без ідеї». Йому належить першість у перекладі творів П. Бурже та французького символіста Ж. Мореаса, а також ініціатива випуску альманаху «З-над хмар і долин» (1903), у якому мали друкуватися твори митців-модерністів. І хоч М. Вороний був апологетом символізму, все ж поняття краси для нього, на відміну від С. Пшибишевського, – це не «мистецтво заради мистецтва», а «формування людського духу», «вибух святого натхнення» [6, с. 16]. Акценти на поняттях дух – душа нагадують генезійську душу Ю. Словацького, до концепту якої звертався С. Пшибишевський. Вважаємо, що ідею духу як основи націєтворення М. Вороний запозичив у С. Пшибишевського – з його твору «Генеза Духу». Крім того, відштовхуючись від ідеї «постатей-символів» С. Пшибишевського [6, с. 39], у 1913 році М. Вороний пише статтю «Драма живих символів», у якій формулює завдання «нової» психологічної драми. Слід відзначити, що міркування про відмінності «нової» драми від «старої» С. Пшибишевський висловив 1902 року у статтях «Кілька зауважень про драму і сцену» («Kurier Teatralny», № 1-3) [32, с. 35] та «Театр і критика» («Kurier Teatralny», № 24-30). Окремим виданням ці розвідки вийшли 1905 року в книзі під назвою «Про драму і сцену» у Варшаві [33, с. 35]. Хоч М. Вороний, аналізуючи маніфест польського письменника «Confiteor» (1899), не погоджується з нехтуванням у драматичному творі зовнішньою дійсністю, без якої неможливо пізнати надчуттєвий світ [5, с. 408], усе ж у книзі «Театр і драма», зокрема у статті «Драма живих символів», він поширює новаторські ідеї польського письменника [5].

У процесі аналізу драматичного мистецтва в українській та європейській літературах М. Вороний використовує теорію «живих символів» С. Пшибишевського, акцентуючи на перенесенні дії драм із зовнішніх перипетій у внутрішній світ, душу героїв, де відбувається основна колізія драматичного твору. До драматургів – представників нової драми – М. Вороний зараховував В. Винниченка, С. Виспянського, Г. Гауптмана, Г. Ібсена, С. Пшибишевського, А. Чехова [6, с. 405-411].

Отже, він засвідчує новаторство поглядів польського літератора на нову драму та погоджується з його міркуваннями стосовно конструювання образів на основі пошуків так званих «alter-ego» героїв, окреслюючи ці риси драм як новаторські. Статтю М. Вороного «Драма живих символів» з її аналізом українського театру вважаємо спробою його оновлення. Автор мав на меті національні художні явища включити в коло європейського мистецького руху. Із творів польського письменника М. Вороний запозичив міркування щодо символістських нововведень у драматичних творах, поглибивши ці теоретизування поняттям «дух» і продемонструвавши водночас глибоку обізнаність із потребами українського реципієнта.

Після Першої світової війни у 1918 році критик місячника літератури, мистецтва та громадського життя «Шлях» (Київ, 1918-1919) Й. Зоранчук, узявши за назву власної статті – «Шляхами душі. Диференціація індивідуума» – заголовок твору «Шляхами душі» С. Пшибишевського, відзначив, що душа – це невід’ємний складник індивіда та найцінніший у житті людини елемент, який прагнуть дослідити письменники. Творчість С. Пшибишевського критик вважає яскравим виявом сутності символістсько-експресіоністського спрямування літератури [10, с. 29-30]. Журнал виходив за часів УНР, у період боротьби української нації за незалежність. Тому в літературно-критичних статтях домінують ідеї свободи мистецтва, вільної індивідуальності, демократизму. У журналі друкувалися розвідки на теми живопису й театру, зокрема висловлювалися думки про необхідність боротьби з академізмом і статикою в мистецтві. Як не парадоксально, але символістський театр С. Пшибишевського був для дописувачів журналу «Шлях» прикладом статичності в мистецтві, яка не задовольняла потребу зображення активної, креативної особистості. Наприклад, О. Агієнко у статті «Вільний театр» (у другій частині журналу «Шлях» за 1918 рік) поруч з іменами творців модерного театру Г. Ібсена та М. Метерлінка, яких не варто наслідувати, називає і С. Пшибишевського, відзначаючи необхідність розвитку динамічного мистецтва [1, с. 70].

Якщо в польському літературознавстві роль С. Пшибишевського у розвитку символізму досі недооцінено, то в Україні в 1919 році П. Филипович у рецензії на нову збірку М. Рильського покликається на свідчення поета, який писав у журналі «Шлях» (1918) про недостатність талантів чи ґрунту під ногами, щоб мати своїх «Едгарів По, Метерлінків,

Пшибишевських...» [25, с. 224]. Це зауваження дає можливість усвідомити рівень авторитету, який мав С. Пшибишевський у середовищі українських письменників загалом і в М. Рильського зокрема. Український поет ставить поляка в один ряд із класиками світової літератури.

Теоретичні концепції символізму «голої душі» С. Пшибишевського активно рецепіювалися й українськими письменниками наступних поколінь, тобто мали вплив і на подальший розвиток української літератури.

Упродовж 1919-1927 років навколо імені С. Пшибишевського в українському літературознавстві спостерігається мовчання, що пояснюємо постреволюційним періодом та часом виборювання українцями незалежності, який вимагав утвердження національних ідеалів і в художній творчості. Завершився перший етап українського модернізму. Як відзначила С. Павличко, «спроби реанімувати або продовжити його дискурс після Першої світової війни, по суті, не вдалися. Після 1918 року в літературі запанував цілком інший напрям» [17, с. 165]. На переломі 20-х років творять письменники «розстріляного відродження», після більшовицької розправи над якими панівним стає пролетарське мистецтво, яке керувалося імперативами, що виключали індивідуалізм, внутрішній діалог та інші модерністські новації, які надходили з Заходу. Ширяться ідеологічні обмеження, правила, сувора нормативність, а отже, і не залишилося місця для модернізму.

Лише згодом, у 1927 році (рік смерті С. Пшибишевського), символіст В. Бобинський (1898-1938) у літературно-художньому та громадсько-політичному журналі «Вікна» (№ 2), що виходив у Львові в 1927-1932 рр., надрукував посмертну згадку «Станіслав Пшибишевський», у якій поінформував про особливості творчості польського митця, наголосивши на значущості його новацій у польському літературознавстві [2, с. 426]. У короткому за обсягом матеріалі український письменник з'ясовує особливості естетичних поглядів С. Пшибишевського, вказуючи на причини його забуття: «Був сміливим, безкомпромисовим борцем за те, що вважав найвищою правдою. Був ... чудовим, зразковим вицвітом тієї безшабашної погоні передвоєнного інтелігента за оправдання свого власного існування» [3, с. 490]. Членство В. Бобинського в літературній групі символістів «Митуса», упровадження ним у художню творчість поетики символізму дають нам підстави констатувати, що саме теорія символу, яку запропонував С. Пшибишевський, імпонувала українському письменникові. В. Бобинський – талановитий літератор, який починав свій творчий шлях із письменниками «нової хвилі»: Мирославом Ірчаном, Р. Купчинським, Ю. Шкрумеляком, А. Волощак, Б.-І. Антоничем, О. Бабієм, О. Турянським та ін. Він є автором статті «Від символізму – на нові шляхи», де досліджує розвиток символізму в українській літературі. Перекладаючи твори О. Блока, В. Брюсова, В. Гюго, А. Рембо, письменник помітив у їхній художній творчості зміщення акцентів від змісту до форми, що призводить «до всевладного її панування над

змістом, а навіть дає підставу до спроб творення поезії, позбавленої всякого змісту» [2, с. 428]. Перевага форми над змістом, яка мала впливати, перш за все, на душу людини, пропагувалася і С. Пшибишевським.

В. Бобинський, як і польський письменник, вважає, що символ повинен «промовляти безпосередньо до почування». Однак, врахувавши складне становище українського народу, митець відзначив, що гасла «мистецтво для мистецтва», «естетизм як самоціль» викликають пересит, висувають вимоги повороту до примітиву, але водночас є щирими і цінними [2, с. 433]. На думку В. Бобинського, напруженість у житті українського народу зумовила повернення в літературу гасла «тісного зв'язку з життям» [2, с. 433].

Отже, запропонована С. Пшибишевським теорія постаті-символу як «абсолютного кореляту» процесів, що відбуваються в душі героя, і як проєкції несвідомих бажань та інстинктів викликала зацікавлення з боку українських символістів. Усвідомивши складні реалії життя українців, письменники вдаються до пошуку індивідуальних шляхів розвитку літератури. В. Бобинський тонко відчував зміни, що відбувалися в літературі зламу віків, та, акумулювавши досягнення європейських письменників, окреслив нові вектори розвитку української літератури.

Цього ж року (1927) в літературно-художньому та критичному журналі ВУСППу «Гарт» (Харків, 1927) було розміщено некролог пам'яті С. Пшибишевського [24, с. 90]. Однак глибшого інтересу до творчості С. Пшибишевського у цей час виявлено не було.

Унаслідок наших пошуків встановлено, що у Львові були вчені, які цікавилися творчістю С. Пшибишевського і ґрунтовно її досліджували, що не зафіксовано в критичній літературі. У відділі рукописів Центрального державного історичного архіву України у Львові (фонд 26, опис 4, справа 286) ми виявили архів дослідника Натана Качки, який активно цікавився творчістю польського письменника, сприяв її популяризації у середовищі українсько-польських читачів. Архівні матеріали досі не вийшли друком і зберігаються в рукописах Центрального державного історичного архіву України у Львові. Для нашої роботи студія Н. Качки під назвою «Естетика Станіслава Пшибишевського», що датується 1930 роком, становить особливий інтерес [11]. У ній автор здійснює огляд літературного доробку С. Пшибишевського, заглиблюючись у сутність його естетичних поглядів, указуючи на чинники, які мали значний вплив на його світогляд. Зосередившись на антиноміях «мозок-душа», які є центральними в естетичній концепції письменника, на культурі індивідуалізму та на елементах символізму в його творах, дослідник значну увагу приділяє музичності текстів польського митця [11, с. 125]. Праця, про яку досі не згадує жоден із критиків як у Польщі, так і в Україні, стала важливим джерелом ознайомлення із спадщиною польського письменника, хоч усе ще залишається в рукописному варіанті.

У повоєнний період літературознавство підпорядковувалося всеза-

гальній нормативності, в основі якої була вимога возвеличення єдиного радянського народу та радянської людини, з неминучим унеможливленням будь-яких звернень до індивідуальності та із заборонаю ідей Ф. Ніцше, А. Шопенгауера й інших модерних філософів, популярних у Європі та Америці. Їхні ідеї не вписувались у суворі настанови соціалістичного реалізму. Світові автори, які пропагували нігілізм, свободу творчої особистості, зазнавали нищівної критики як занепадники. Усе це негативно позначилося на процесі засвоєння творчості С. Пшибишевського в українському літературознавстві. Відповідно спостерігаємо відсутність студій, присвячених творчості С. Пшибишевського.

Тільки після «хрущовської відлиги» кількість нових критичних розвідок як в Україні, так і в Росії помітно збільшилась (статті А. Пулинця [20], О. Цибенко [29]). Українські критики В. Лесин [12], Я. Ярема [31] в 1958 році, порівнюючи польського письменника із В. Стефаніком, підкресливали деструктивний характер творчості С. Пшибишевського.

З 1972 року вектор наукових досліджень зміщується до драматургії С. Пшибишевського, зокрема до теорії символічної драми. В. Гаккебуш відзначає низькопробність драм митця, невміння розкрити в них більш важливі для людства проблеми, ніж сексуальні стосунки між статями: «Її (драми С. Пшибишевського. – Т.Т.) дійсною суттю є еротично-сексуальна проблематика, яку не можна замінити проблематикою морально-етичною» [7, с. 73]. Прикметно, що минув 41 рік, а риторика стосовно творчості С. Пшибишевського як письменника, що опускається до опису нищих сексуальних потягів, не зазнала жодних змін. Це пояснюється тим, що подібні судження впливають із реалістичного розуміння драматичного твору, який повинен був вирішувати реальні життєві конфлікти, мати чітку вмотивовану фабулу, відповідну ідейність, а не вдаватися до психоаналізу, мікроаналізу людської душі крізь призму символів.

Найактивніше творчістю польського письменника почали цікавитися після проголошення державної незалежності України, коли розпочався процес пошквалювання компаративних досліджень. У радянському літературознавстві компаративістика офіційно засуджувалася як буржуазно-націоналістичне відгалуження в літературознавстві, присутньо її не визнавали науковою дисципліною. Тому існувала потреба зруйнувати існуючі стереотипи щодо меншовартості української літератури та її віддаленості від світового літературного процесу. Важливим поштовхом у цьому напрямку стала монографія С. Павличко (1997). Дослідниця студіює явище модернізму в Україні, звертаючись і до питання про вплив на національний літературний процес творчості С. Пшибишевського як яскравого польського модерніста. Роком пізніше виходять друком розвідки Т. Гундорової [8], [9], В. Панченка [18], Н. Паскевич, у яких на основі типологічного зіставлення творчості В. Винниченка та С. Пшибишевського відзначено спільне та відмінне у їхній драматургії та романістиці.

Важливою віхою в засвоєнні творчості польського письменника стала стаття Г. Веселовської «Драматургія Станіслава Пшибишевського на сценах київських театрів 1900-х рр.» [4] (2003). У ній науковець уперше на основі аналізу листів та відгуків сучасників інформує українського читача про постановки драм С. Пшибишевського на сценах київських театрів. Це чи не перша україномовна стаття, у якій з урахуванням світоглядних позицій польського драматурга проаналізовано специфіку конфлікту, символічність характерів героїв драм С. Пшибишевського. Авторка наголосила на необхідності новаторського підходу до режисури драм із метою максимальної передачі експресії, психологічної глибини персонажів на сцені. Адже помилковість у передачі символічних образів, на думку Г. Веселовської, продукували хибність у сприйнятті ідейного змісту творів С. Пшибишевського. Дослідниця зараховує останнього до апологетів модерної театральної творчості, вважаючи його кумиром молоді Києва. На її думку, С. Пшибишевський утвердив на сцені ансамбль і сценічну атмосферу, у мистецьке тло України впровадив експресіонізм.

С. Яковенко, переосмислюючи українську та польську літературну критику кінця XIX – початку XX століття із теоретичної перспективи зрілого модернізму й постмодернізму, у 2006 році звертається й до модерністських концепцій С. Пшибишевського як таких, що дали підстави для розвитку літературних напрямів і течій XX століття [30]. Зрозумілим є бажання науковця з часової перспективи шляхом поєднання різних методологічних підходів дослідити польську ранньомодерністську критику.

С. Пшибишевський як активний учасник модерного дискурсу в новому об'єктивному світлі постає також у наукових дослідженнях Т. Гундорової [8], І. Михайлина [13], В. Моренця [14], Є. Нахліка [15], С. Павличко [16], В. Панченка [18], Я. Поліщука [19], Р. Радишевського [21], Б. Рубчака [22], В. Хархун [26], М. Хороб [27], С. Хороба [28]. та ін. Так, І. Михайлин один із підрозділів своєї монографії «Журналістика як всевіт: Вибрані медіа дослідження» (2008), присвятив дослідженню новаторства С. Пшибишевського і М. Вороного у драматургії, зокрема «нової драми». Науковець об'єктивно оцінив значний внесок С. Пшибишевського у розвиток української драматургії зламу віків, вказавши, що його творчий доробок ще належно не вивчений [13, с. 68].

Літературознавчі концепції творчості С. Пшибишевського, що належать українським та польським дослідникам, незважаючи на кількісний дисбаланс, різноаспектність їхніх студій та неоднакову інтенсивність в осмисленні спадщини польського письменника, теоретика «нової драми», апологета експресіонізму, переважно ґрунтувалися на відповідних культурно-історичних основах, зумовлених обставинами розвитку літературно-мистецького процесу як у Польщі, так і в Україні.

Література

1. Агієнко О. Вільний театр / О. Агієнко // Шлях. – 1918. – Ч. I. – С. 5-6.
2. Бобинський В. Від символізму – на нові шляхи / В. П. Бобинський; Переклади: [упоряд.; передм.; приміт М. І. Дубини] // Гість із ночі: Поезія. Проза. Публіцистика. Літературна критика. – К.: Дніпро, 1990. – С. 426-440.
3. Бобинський В. П. Станіслав Пшибишевський / Василь Бобинський; Переклади: [упоряд.; передм.; приміт М. І. Дубини] // Гість із ночі: Поезія. Проза. Публіцистика. Літературна критика. – К.: Дніпро, 1990. – С. 490-492.
4. Веселовська Г. Драматургія Станіслава Пшибишевського на сценах київських театрів 1900-х рр. / Ганна Веселовська // Українсько-польські культурні відносини ХІХ-ХХ століття: [наукове видання / гол. ред. О. Федорук]. – К., 2003. – С. 154-171.
5. Вороний М. Драма живих символів / Микола Вороний // Вороний М. Твори: [упоряд., підгот. текстів, передм. та приміт. Г. Д. Вервеса]. – К.: Дніпро, 1989. – С. 405-412.
6. Вороний М. Театр і драма. Збірник статей / Микола Вороний. – К.: Мистецтво, 1989. – 408 с.
7. Гаккебуш В.В. В сучасному польському театрі / В. В. Гаккебуш. – К.: Мистецтво, 1972. – С. 74-102.
8. Гундорова Т. Модернізм як еротика „нового” (В. Винниченко і С. Пшибишевський) / Тамара Гундорова // Слово і час. – №7. – 2000. – С. 17-25.
9. Гундорова Т. І. Проявлення слова. Дискурсія раннього українського модернізму: Постмодерна інтерпретація / Т. І. Гундорова. – Львів: Літопис, 1997. – 300 с.
10. Зоранчук Й. Диференціація індивідуума / Йосип Зоранчук // Шлях. – 1918. – Ч. 3. – С. 29-30.
11. Качка Н. Станіслав Пшибишевський / Натан Качка // Центральний державний історичний архів України у м. Львові, ф. 26, оп. 4, спр. 286, 150 арк.
12. Лесин В. М. Про «вплив» на В. Стефаніка декадента С. Пшибишевського / В. М. Лесин // Проблема перевода и межславянских литературных взаимосвязей: Ученые записки Черновицкого государственного университета. Серия филологические науки. Выпуск 6. Т. XXX. – Черновцы, 1958. – С. 145-160.
13. Михайлин І. Л. Теоретичне осмислення «нової драми» в літературно-критичних концепціях Станіслава Пшибишевського та Миколи Вороного // Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт: Вибрані медіадослідження / І. Л. Михайлин – Харків: Прапор, 2008. – С. 358-369.
14. Моренець В. П. Національні шляхи поетичного модерну першої половини ХХ ст.: Україна і Польща / Володимир Моренець. – К.: Основи, 2002. – 327с.

15. Нахлік Є. К. Орест Авдикевич – письменник, літературознавець, педагог / Відп. ред. І. В. Лучук. – Львів, 2001. – 92 с. [У надзаг.: Львівське відділення Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України. Серія «Літературні портрети». Вип. 2.]
16. Павличко С. Д. Дискурс модернізму в українській літературі: [монографія. – 2-ге вид., перероб. і доп.] / С. Д. Павличко. – К.: Либідь, 1999. – 447 с.
17. Павличко С. Д. Теорія літератури: [передм. Марії Зубрицької] / С. Д. Павличко. – К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2002. – 679 с.
18. Панченко В. Є. Будинок з химерами. Творчість В. Винниченка 1900–1920 рр. у європейському літературному контексті / В. Є. Панченко. – Кіровоград: КДПУ, 1998. – 272 с.
19. Поліщук Я. О. Міфологічний горизонт раннього українського модернізму: [Літ. студії] / Ярослав Поліщук. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1998. – 296 с.
20. Пулинець А. С. М. Горький и С. Пшибишевский: (Клим Самгин и Эрик Фальк) / А. С. Пулинець // Научный ежегодник Черновицкого университета за 1957 год. – Черновцы, 1958. – С. 171-173.
21. Радишевський Р. Підсумки української літературознавчої полоністики / Ростислав Радишевський // Київські полоністичні студії. Європейський вимір української полоністики. – Том ІХ. – Київ, 2007. – С. 7-36.
22. Рубчак Б. Пробний лет (тло для книги) / Богдан Рубчак // Розсипані перли: Поети „Молодої Музи” [упоряд. автор. передм. та прим. М. М. Ільницький] – К.: Дніпро. – 1991. – С. 18–41.
23. Сріблянський М. На сучасні теми / М. Сріблянський// Українська хата. – 1911. – С. 114.
24. Станіслав Пшибишевський: некролог // Гарт. – 1927. – № 8. – С. 90.
25. Филипович П. Літературно-критичні статті / Павло Филипович. – К., 1991. – С. 224.
26. Хархун В. Володимир Винниченко і Станіслав Пшибишевський: типологія художніх практик / Валентина Хархун // http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/naukma/Fil/1999/23_harhyn_v.pdf
27. Хороб М. Стефанік-модерніст і сучасна українська мала проза / Марта Хороб // Краківські Українознавчі Зошити. Т. VII-VIII. – Краків: Швайпольт Фіоль. – 1998. – С. 181-197.
28. Хороб С. І. Українська модерна драма кінця XIX – початку XX століття (Неоромантизм, символізм, експресіонізм) / Степан Хороб. – Івано-Франківськ : Плай, 2002. – 413 с.
29. Цыбенко Е. Взаимосвязи русской и польской модернистской прозы рубежа XIX и XX вв. (Пшибишевский, Берент, Брюсов, Арцыбашев, Белый) / Елена Цыбенко // Научные доклады филологического факультета МГУ. – Вып. 1. – Москва, 1996.

30. Яковенко С. Романтики, естети, ніцшеанці. Українська та польська літературна критика раннього модернізму / Сергій Яковенко. – К.: Критика, 2006. – 296 с.
31. Ярема Я. Зв'язки Василя Стефаника з Станіславом Пшибишевським і Владиславом Орканом / Я. Я. Ярема // Міжслов'янські літературні взаємини. – 1958. – С. 156-169.
32. Przybyszewski S. Listy. T. 1-3 – Wrocław: Zakł. Nar. im. Ossolińskich, – 1918–1927, 1954. – 654 s.
33. Wybór pism. Oprac. Roman Taborski. – Wrocław: Zakł. Nar. im. Ossolińskich. – 1966. – LXXVIII s. 346 s.

*Стаття надійшла до редакційної колегії 26.05.2017 р.
Рекомендовано до друку д.ф.н., професором Козликом І. В.*

UKRAINIAN LITERARY THEORY PERCEPTION OF STANISLAV PSHYBYSHEVSKY'S MODERNIST IDEAS

T. O. Tkachuk

*Vasyl Stefanyk Precarpathian National University;
Chair of World Literature and Comparative Literary Studies;
76018, Ivano-Frankivsk, Shevchenko Str., 57;
e-mail: tamara-kviten@rambler.ru*

The article deals with the logic and dynamics of the reception S. Pshybyshewsky's modernist ideas in Ukrainian literary criticism after 1909. It is noted that individualism, voluntarism, the concept of a strong personality, the doctrine of the innovations of the symbolist drama, the image-symbol are the main correlates of the innovations of the Polish writer, most demanded among the Ukrainian literators in the XXth century. The article uses the archive materials of Nathan Kachka, which have not been analyzed in the Ukrainian literary criticism till present days.

Keywords: *perception, modernist ideas.*